

РЕЦЕНЗІЇ

А. О. Монаєнко

доктор юридичних наук, професор
Класичний приватний університет

ЦІКАВЕ НОВЕ НАУКОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

Найбільш загальною системною категорією фінансового права, що виражає функціональну єдність фінансових ресурсів і всіх органів держави, що здійснюють фінансову політику, загальноновизнано виступає фінансова система. Забезпечення єдності й цілісності функціонування всіх складових фінансової системи досягається встановленням міцних і прозорих зв'язків між окремими відособленими складовими.

Події останніх місяців, криза, в якій опинилася країна, відсутність коштів на казначейському рахунку, коливання національної валюти вимагають осмислення та термінового підвищення ефективного правового регулювання фінансових правовідносин для стабілізації фінансової ситуації взагалі та фінансової системи зокрема.

Вирішення завдань оптимізації фінансових відносин потребує науково обґрунтованої структуризації фінансової системи, виділення її складових. Від того, наскільки вдало проведена така структуризація, багато в чому залежить ефективність і наукового пошуку, і практичної фінансової діяльності.

У монографії А. С. Нестеренко¹ на високому науково-теоретичному рівні досліджено концептуальні засади функціонування фінансової системи, визначено комплексну характеристику стану та перспектив розвитку елементів (інститутів) фінансової системи. Будь-яка система (зокрема, фінансова система), як переконливо доводить А. С. Нестеренко, не є ізольованою від навколишнього середовища, навпаки, тісно взаємодіє з ним і являє собою складову суспільної системи, до складу якої включаються всі сфери фінансових відносин, а не тільки централізовані, як це було раніше.

У монографічному дослідженні запропоновано нові підходи до розгляду та вирішення зазначених проблем з урахуванням особливостей сучасного розвитку країн з перехідною економікою, що декларують побудову правової держави.

Монографічне дослідження відрізняється оригінальною побудовою, праця має фунда-

ментальний характер. На особливу увагу заслуговує дослідження теоретико-правових основ формування структури фінансової системи України. Застосовуючи системний метод, автор аналізує фінансову систему як структуровану модель системи, з її взаємозв'язками із зовнішнім середовищем, та взаємозв'язки її складових усередині системи. Це дало змогу авторові надати всебічну характеристику фінансової системи як відкритої, динамічної, складної, ієрархічної системи та сукупності таких складових, як публічні фінанси, фінанси суб'єктів господарювання, міжнародні фінанси та фінансовий ринок. Всі положення та висновки монографії мають практичну спрямованість і націлені на вдосконалення функціонування фінансової системи держави.

Застосовуючи різні методи дослідження, серед яких – системний, логічний, діалектичний, порівняльного аналізу, історичного аналізу, структурно-функціональний, автор комплексно розкриває проблеми, поставлені у монографічному дослідженні, які сьогодні є особливо актуальними, і обґрунтовано та логічно, відповідно до мети та завдань дослідження, викладає матеріал. А. С. Нестеренко не тільки використала загальноприйняті в науці фінансового права підходи, а й запропонувала нові, оригінальні ідеї, які у майбутньому повинні набути нового розвитку. Тому ця монографія є комплексним і системним викладенням проблеми в теоретичному та практичному плані.

На високому теоретичному рівні висвітлено поняття фінансової системи, яке в юридичній літературі носить дискусійний характер. Автор, аналізуючи різні підходи до розуміння такого поняття, дає своє визначення цього явища, що заслуговує на особливу увагу, оскільки фінансова система не тільки забезпечує механізм перерозподілу фінансових ресурсів, а й є ключовим центром, який забезпечує соціально-економічне зростання країни. У силу своєї специфіки фінансова система, по-перше, зачіпає інтереси широкого кола осіб, а, по-друге, здатна впливати на економічні процеси в країні у цілому. Від стану фінансової системи держави суттєвим чином залежить захищеність та стабільність національної економіки держави, що має першочергове значення для державного суверенітету.

¹ Нестеренко А. С. Фінансова система України: проблеми теорії: монографія / А. С. Нестеренко. – Юридична література, 2014. – 576.

Вагоме місце у роботі відведено дослідженню історичного й сучасного досвіду правового регулювання фінансової системи. А. С. Нестеренко зазначає, що легального визначення фінансової системи на сьогодні немає. З'являється необхідним закріпити на законодавчому рівні поняття фінансової системи України, а саме в Конституції України, що позитивно позначиться на однамітному розумінні цієї складної фінансово-правової категорії, що є значущим для розвитку суспільства й держави. А. С. Нестеренко надає визначення фінансової системи в матеріальному, економічному та правовому аспектах, що доповнює вже існуючі концепції щодо класифікації фінансової системи. У сучасних умовах дуже важливими є знання особливостей правового регулювання фінансових відносин та їх взаємодії в

країнах з розвинутою ринковою економікою з метою використання досвіду таких країн для підвищення ефективності здійснюваних реформ у нашій державі.

Автор обґрунтовує низку нових висновків та рекомендацій, які сьогодні є необхідними, оскільки відсутність науково обґрунтованих рекомендацій певним чином позначається на реалізації фінансово-правової політики держави, яка не можлива без чіткого визначення фінансової системи, її складових, взаємозв'язків між складовими фінансової системи.

Тому поява цієї монографії, з властивими для неї новизною наукового погляду й глибиною досліджуваних проблем, – це новий крок в осмисленні функціонування фінансової системи. Рецензована монографія є актуальною та своєчасною.

Стаття надійшла до редакції 02.09.2014.